

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan dopoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna peti- vrstica 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglasi in poslano vrstica po 1 K; večkratne objave po do- govoru primer enpopust.

Posamezna Stev. stand — 40 vianrjev.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Za resno parlamentarno delo.

Govor sodruga Henča v narodnem predstavnilstvu.

Prinašamo govor sodr. Henča, ki ga je govoril ob priliki razprave o verifikaciji nekaj spornih črnogorskih, vojvodinskih in macedonskih mandatov, za katere so se med radikalcem in demokrati vneli pravcati boji.

Sodr. Henč je izvajal:

Gospodje, ne bi govoril o tej stvari. Vendar storim to vsled tega, da konstatiram fakta, ki so se danes pojavila v debati. Nastopamo tu vsi kot demokrati in človek bi mislil, ko poslušam govore, da se nahaja v nekakšnem parlamentu. Omenja se medležba policije pri volitvah, kar se dogaja povsod in na celim svetu. Gospodje nastopajo kot nesebični demokrati. Govori se o čistosti volitev, o policijskih uradnikih itd. Vsi vemo, da je policija ob teh vojnih volitvah naredila svoje. Ali je obstajala v Albaniji čistost volitev po skupaciji in po prehodu tolike vojske skozi njo? Znano nam je, da so te volitve samo rezultat sporazuma posameznih strank in prav zastoj se pripravamo zaradi posameznih mandatov.

Gospoda, jaz se naravnost čudim temu ljudstvu na galeriji, ki vse to tako mirno poslušajo. Danes živimo v položaju kakor po tridesetletni vojni. Danes ne morete kupiti niti enega vagona blaga brez rizike, da vam bo polovica ukradena. Eden gospodov je opomnil, da se sedaj prodaja v Belgradu en kg soli po 15 kron. Kilogram soli 15 kron! A tu se pretresa vprašanje, da li je nekdo bil policijski uradnik!

Jaz, gospoda mislim, da je potreba s takimi stvarmi prenehati. Po celih treh mesecih pridemo do zadeve! Kaj smo pravzaprav naredili? Pridemo, dvignemo dnevnice, pustimo se oskubiti — to je vse! Trideset do štirideset kron plačamo za eno kosilo. Če zasledite revnega človeka, ki prodaja kilogram suhih sliv po 5 kron, ga kaznujete, a po hotelih se mora plačati za 8 komadov sliv 6 K. Kar je beveda »pravilno«. Trga se ljudstvu kožo z ledij. O tem seveda se ničesar ne razpravlja. Ker pa je nek gospod iz Albanije izvoljen za poslanca po čistih principih angleškega parlamentarizma, se vodi o tem diskusije po več dni! Res, gospodje, ob teh dogodkih izgleda, kakor da živimo v osemnajstem stoletju. Zakaj se ne sestanete kjerkoli za ku-

lsami in se ne dogovorite predhodno o stvari, a ne da toliko časa trahito zastoj. Glasovali smo za poročilo verifikacijskega odbora, ker smo se nadejali, da ste se že poprej sporazumeli, pa da hočete predložiti samo forme, ter da bomo mogli v pol ure končati verifikacijo. Medtem se mučimo cele dneve in ne storimo ničesar, da to končamo. Stalno se določa dnevni red z zasedanjem ob 15. uri. Znamo ga že na pamet. To narodno predstavnilstvo, katerega ni nikdo izvolil, se venomer suče okrog svojega lastnega shajanja. — (Klic: Ne nasprotujte, ampak nasvetujte kak pamenten predlog!) — Pravim vam, dogovorite se kje za kulisami, kjer vas nikdo ne vidi in ne sliši, pa pridite z gotovim predlogom, a ne razpravljajte tu po več dni vaše strankine zadeve, ali je bil kdo policijski uradnik ali ne!

Zamislite se v položaj ljudstva, ki vse pričakuje od vas! Došli so sem delavci iz raznih krajev, da delajo. Reklo pa se jim je, da jih bodo odpustili. — Imamo toliko gradiva, da ne vemo kam z njim. Ali vse to odlagate na bogvekdaj — morda mislite, da strohni.

Ko smo intervenirali v ministru proti temu, noče o tem nikdo slišati. Vsa ušesa so gluha. Pet dni sem hodil v trgovinsko ministru radi slične zadeve, pa nisem opravil ničesar. (Podpredsednik dr. Ivan Ribar: Prosim vas, govorite o stvari.) Da, gospodje, to ni nikakoršen predmet, to reševanje posameznih mandatov iz Macedonije, nego to je vaša strankina zadeva. To pa, kar govorim jaz, to je stvaren predmet. Povem vam: po pet dni prihaja človek v ministru, izda po 200 kron na dan; da vidi — referenta in mu ta pokaže nekako navodilo, ki ga bi lahko nalepil na vrata, da ga vsakdo prečita. Človek izgubi čas, izda mnogo denarja, a ne opravi ničesar. Cele dni se prepiramo zastran enega mandata!

Gospodje, očita se nam, da smo nepatriotje, anacionalisti. Torej: apeliram na vaš patriotizem, ker že neprestano govorite, koliko vam je do Jugoslavije, do ujedinjenja!

Sporazumite se najprej v klubih, a potem pridite pred nas z gotovimi zakonskimi osnovami, da jih rešimo! Ne tratimo časa!

Pismo iz Belgrada.

22. maja 1919.

Včeraj se je zopet vršila seja državnega zbora, ki se je pečala z verifikacijo posameznih mandatov. Na vrsti so bili macedonski mandati. Pravzaprav je to tekma med radikalcem in demokrati, odnosno med Protičem in Pribičevićem, kako bi eden drugemu odjedlji kak mandat, torej borba za zagotovljenje večine. V tem tiči vse, drugo je sama neložnost in nedoslednost.

Dva črnogorska mandata sta sporna, ker nista dana po črnogorski veliki narodni skupščini. Poročevalec verifikacijskega odbora pravilo pravi: črnogorska skupščina je gotovo znala, koga je izbrala in koga ni. — Ta argument pa ne velja za Vojvodino. Tu je bila — po besedah poročevalca — velika narodna skupščina v zmoti in izbranju treh poslancev, ker jih je izbrala kot demokrate, faktično pa so to bili radikalcem.

Črnogorski mandati so pripoznani brez onih dveh »divjakov«, ker demokrati še upajo, da ju bodo mogli dobiti še v svoj tabar.

Nasprotno pa sta uničena dva vojvodinska mandata, da se radikalcem oslabe, demokrati pa, da se eventualno ojačijo za nove tri mandate.

Tako gre vse po vrsti za vse sporne mandate. Vsi govore o zakonitosti in navajajo razne formalitete, ko pravzaprav za sestavo državnega zbora nikjer ni bilo zakona, kot edino to, da se po možnosti stranke same sporazumejo, medtem ko najje za Macedonijo veljala navadna narredba ministrskega sveta.

Dočim se radikalcem in demokrati je na ta način rujejo, se izmičejo druge meščanske stranke, n. pr. hrvatski Narodni klub (Starčevićanci itd.) in slovenski klerikalci, ki ne sodelujejo pri glasovanju, temveč bežijo iz zbornice, češ, da niso na tem zainteresirani. Čudno stališče. Mesto, da se stvarno odločijo v raznih vprašanjih, delajo tako, da se ne bi zamerili niti radikalcem niti demokratem, niti Protiču niti Pribičeviću. Ne vedo, komu naj se uklonijo.

Socialistični poslanci nasprotno — četudi niso na spornih mandatih niti najmanj zainteresirani — glasujejo vedno stvarno, zaradi česar so demokrati včasih zelo nervozni, kar se razume. Ta nervoza jih je privredla tudi do tega, da so se vrgli proti socialistom. Ali vlekli so kratkega.

Najprej je sodrug Bukšeg protestiral proti sabotaži, ki jo delajo meščanske stranke v državnem zboru, posebno še slovenski klerikalci —

imajo dva ministra v vladi, pri glasovanju pa beže iz zbornice in nima- jo poguma, da se odločno postavijo kakor zahteva vsakočasna situacija. Pozneje sta sodruga Korač in Henč bičala v svojih govorih lahkomišelnost in nezavestno igranje z »medlom državnega zbora z nestvarnim delom in prepranjem, medtem ko ljudstvo čaka na obnovo gospodarskega življenja, tu pa ni dnha o stvarnem delu. Tudi oblasti ne funkcionirajo, kot bi morale. Vse se suče tako, da se vprašanje zaposlenja delavstva mesto

boljša, vedno le slabša, proizvodnja pa tudi trpi.

To so bili trije kratki govori, ki pa so vsi sekali v živo in ki so našli odmeva pri vseh onih, najsibo že v poslaniških klopih ali na galeriji, ki si žele hitrega, stvarnega dela v korist naroda.

Gospodje so že izpredvideli, da niso sami med seboj, temveč da obstoja kontrola in zavest v državnem zboru samem, katero vrše socialni demokrati.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija

Agrarni odsek.

LDU, Belgrad, 26. Pri današnji seji agrarnega odseka se je vršila debata o rešitvi agrarnega vprašanja v Bosni. Stavljeno so bili trije predlogi: 1. Predlog socialistov, da se dosedanjim posestnikom zemljišč sploh ne plača odškodnina. 2. Predlog dr. Hrasnice, da se plača popolna vrednost po katastralnem zakonu, ki je v Bosni v veljavi od leta 1917. 3. Predlog dr. Marinkoviča, da se plača le 27% vse vrednosti, ker zemljišče ni več vredno. Z večino glasov je bil sprejet predlog dr. Marinkoviča, da se posestnikom zemljišč ne plača popolna katastralna vrednost teh zemljišč, nego le gotovi odstotki. Poiskati je treba še točnih ekonomskih, političnih in statističnih podatkov. Za predlog dr. Hrasnice je glasoval Suljaga Saliharič (radikalec), dočim so glasovali vsi drugi radikalcem za predlog dr. Marinkoviča. Za referenta agrarnega zakona predlaga odsek Danila Simoviča.

Stavka železničarjev v Srbiji. LDU, Belgrad, 26. Dne 21. t. m. je začelo železniško osebje v Skoplju stavkati. Stavka se je razširila na vse železnice v Srbiji.

Vsi so Pribičević! LDU, Belgrad, 26. V sobotni seji narodnega predstavnilstva je minister Pribičević odgovarjal na interpelacijo socialističnega Kneževića, da vlada v kabinetu popolna solidarnost in da sprejema on odgovornost za vse odločbe vlade. V kabinetu ni strankarstva. Ministrski predsednik Protič je opozarjal na preveliko strankarstvo v radikalnih krogih.

Po svetu. Tekstilni delavci na Angleškem bodo stavkali. LDU, Berlin, 26. (DunKU.) »Berliner Tageblatt« javlja vest urada

»Europa Press« iz Londona, da stopijo 7. junija tekstilni delavci vse Angleške v stavko, ako delodajalci ne ugrade njihovim zahtevam.

Nemška Avstrija se je varala.

LDU, Dunaj, 26. (ČTU.) Nemškoavstrijski uradni krogi so v veliki zadregi radi tega, kako v Parizu ravnaajo z nemško avstrijsko deputacijo. Ta zadrega je najbolj razvidna iz dunajskega časopisja. »Wiener Zeitung« je vedno obetala najrazličnejše kompenzacije, ki da jih bo dobila Nemška Avstrija. Obetala je, da dobi Nemška Avstrija novo ozemlje in finančne ugodnosti. S svojimi teritorialnimi zahtevami pa Nemška Avstrija ni vspela in »Arbeiter Zeitung« danes sramežljivo priznava v brzobjavki iz St. Germaina, da ni šlo za drugo, kot za zahodne ogrske komitate, v katerih prebivajo Nemci. Ne more se torej govoriti o teritorialnem odstupu v korist novo nastalih držav na bivšem ozemlju monarhije. Vrhu tega pa so Nemški Avstriji samo neobvezno obljubili nemške ovrške komitate. — Kar pa se tiče finančnih ugodnosti, trdijo današnji dunajski listi, posebno »Neues Wiener Tagblatt« in »Neue Freie Presse«, da hoče ententa Nemško Avstrijo štittiti pred finančno katastrofo s tem, da ho ne samo del predvojnih dolgov, marveč tudi del vojnih dolgov naložila novo nastalim državam. To je menda edina in zadnja tolažba dunajskih politikov, nemško-avstrijski delegati se ne morejo pohvaliti z nobenim drugim uspehom. Ententa se tudi na sobotno noto dr. Rennerja ni ozirala in ni odgovorila nanjo. »Neues Wiener Tagblatt« toži, da pariški listi niti objavili niso dr. Rennerjeve note.

Kongres deželnih svetov v Ogrski.

LDU, Budimpešta, 26. (DunKU.) Ogrski korespondenčni urad poroča, da je sklenila revolucijska sovietska vlada sklicati na dan 14.

Naš podlistek bo velezanimiv roman!

LISTEK.

Pariška komuna.

Narodno navdušenje naj bi zamorilo revolucionarne sile. Napoleoneve armade so bile poražene in on sam je prišel v ujetništvo. Dne 4. septembra 1870. je pariški narod odstavil družino Bonaparte ter proglasil republiko.

Ta preobrat je delo delavskega razreda ter demokratično mislečega meščanstva. Da so bili delavci pri tem, ko je bilo treba uničiti absolutizem, je samoposebi umevno, a tudi mali meščani so imeli račune z Napoleonom, katere so hoteli poravnati. Cesar je uredil svojo politiko po željah velikih kapitalistov ter s tem posepeševal po svojih močeh razvoj veleindustrije. Vsaka nova tvornica da pomeni gospodarski ruin tolikih in tolikih rokodelecev.

Z novimi razmerami pa niso bili zadovoljni predvsem veleposestniki, junkerji in bogata buržoazija. Ne raditega, ker jim je Napoleon prirastel k srcu, — kajti svoje cilje bi lahko dosegli tudi v republiku.

Vsled ekonomskega in političnega razvoja Francije od leta 1789 naprej je bil Pariz v takem položaju,

da ni mogla izbruhniti tam nobena revolucija, ki bi ne zavzela takoj proletarskega značaja, vsled česar je proletarijat, ki je odkupil zmago s svojo krvjo, po zmagi vedno nastopil s svojimi zahtevami.

Tega pa so se bali kapitalisti, duhovniki, junkerji ter slična golazen. Kar pa se je enkrat izvršilo, ni bilo mogoče več napraviti neizvršenim. In raditega so se postavili za enkrat na stran republike, ali boljše rečeno — polastili so se republike s tem, da so sestavili vlado narodne obrambe iz svojih zastopnikov, pariških odpolavcev izza dni cesarstva.

Medtem so se nemške armade vedno bolj bližale Parizu. — Pričelo se je obleganje Pariza. Položaj v mestu pa ni bil obupen. Mesto je imelo na razpolago 400.000 mož, ki so komaj čakali trenutka, da odrinejo proti sovražniku.

Vlada narodne obrambe pa je imela v mislih le eno stvar: — Obrambo kapitalističnih interesov. Ti interesi pa so zahtevali ponižanje Pariza, kajti zmagoslavni Pariz bi pomenjal zmagoslavno revolucijo in hiter konec vojne, kajti volna ustavlja vse delo v tvornicah ter moti trgovino.

Vlada za narodno obrambo se je pogajala s sovražnikom, dočim se je delala proti prebivalstvu še vedno odločno in bojevitno.

Dne 28. januarja leta 1871 je bilo sklenjeno premirje z Bismarckom, vodilnim nemškim diplomatom. Pariški narod je vzrohnal, a lonec ni še prekipel.

Sklicana je bila narodna skupščina z izključnim namenom, da odloči glede vojne ali miru. Večina te narodne skupščine je bila reakcionarna ter polna sovraštva do Pariza kajti obstajala je iz zastopnikov kmečkih okrajev, ki so bili naščuvani proti revolucionarnim Parižanom.

Ta narodna skupščina je privolila v mir kot ga je diktral Bismarck in to kljub trikratnemu ponižanju v pogojih. To trikratno ponižanje je bil odstop Alzacije-Lorenske, pet tisoč milijonov vojne odškodnine ter zasedenje Francije do polnega izplačanja te svote. Mesto da se sedaj umaknejo redno izvoljeni zbornici, so ostali plačanci junkerjev in kapitalistov skupaj ter sklenili napovedati boj notrzanemu sovražniku. Stavili so si nalogo da kaznujejo Pariz za ntegrovo revolucionarno razpoloženje.

V ta namen so služili štiri sklepi:

Pet let po uničenju Komune, leta 1876, je razpravljaj francoski parlament o predlogu, da se pomilosti politične žrtve tega gibanja, zaprte revolucionarje. V Franciji je kaj pogosta prikazen, da se povede politične konflikte v mirne strule in ta princip se je že pogosto uporabilo brez vsakega odpora.

V tem slučaju pa je zavrgla zbornica predlog s 350 glasovi od skupnih 400 glasov s tem, da se je postavila na stališče referenta tozadevne komisije, ki je izjavil:

— V naši sodobni zgodovini je bilo najti ure, ko se je zdela amnestija mnogim potrebna, a ustaje z dne 18. marca ni mogoče z nobenega vidika primerjati z našimi državljanškimi vojnami. V tem vidim strašno zločinsko ustajo — ustajo proti družbi. Ne, nobena stvar nas ne sil, da bi vrnil obsojencem iz dni Komune njih državljanске pravice.

V naslednjem hočemo nekoliko obrazložiti zgodovino Komune ter spoznati vzroke tega srda.

Revolucionarni boji, ki so pretresali leta 1848 celo Evropo, so imeli svoj izvor v Franciji. V Franciji pa je imelo celo gibanje zelo čuden potek. Komaj je revolucionarno kraljestvo podleglo navalu naroda in že je

prišlo do spora med dosedanjimi zavezniki, — namreč med meščanstvom s premoženjem ter proletarijatom brez cvenka. Delavstvo je šlo v boj, da doseže pri državi izvršenje svojih lastnih socialno-političnih zahtev, dočim je šlo meščanstvo v boj, ker je dajalo kraljestvo velikim bankirjem in borznikom vso moč v državi, dočim je bila industrijalna buržoazija, obstoječa iz velikih in majhnih industrijalcev, izključena od vlade.

Ker je bilo samo preslabo, je prosilo meščanstvo proletarijat za pomoč ter obljubljalo vse mogoče stvari, da pridobi delavstvo za svoje namene.

Kakorhitro pa se je industrijalno meščanstvo polastilo vlade, je takoj pozabilo na vse svoje obljube ter porabilo s pomočjo proletarijata pridobljeno moč za to, da je oropalo delavstvo sadov njegove zmage. Mesto žitnih zrn so dobili delavci svinčena zrna, ko so prosili kruha in zaslužka.

Ta svinčeva zrna sicer ne nastijo človeka, vendar pa sledni koronito pozabi, da je sploh — lačen...

V bitki na cestah Pariza je zmagala meščanska Narodna garda nad slabo oboroženimi in maloštevilnimi delavci. Z zmagi meščanstva v

Junja kongres deželni svetov. 250 prebivalcev voli enega delegata.

Boji Ogrske sovjetske republike.

LDU, Budimpešta, 26. (Brezzično.) Vzhodno Pileka so zasedle naše patrolne važne točke. Severno Miškofca smo pridobili tal. Sicer je pa po težkih bojih zadnjih dni na severni fronti razmeroma mirno. Z drugih front ni nobenih važnih poročil.

Nemčija ne podpiše pogojev.

LDU, Berlin, 26. (DunkU.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Haaga: Iz raznih virov se domneva, da nemška delegacija stavlja njih pogojev ne bo podpisala. Optimistično razpoloženje zadnjih dveh dni v Parizu se le obrnilo v nasprotno smer.

Mirovna konferenca.

LDU, Versailles, 26. (DunkU.) Danes je izročila nemška delegacija predsedniku mirovne konference noto, kjer se povdarja, da je Wilson opetovano slovesno izjavil, da se svetovna vojna ne sme zaključiti z nasilnim nego s pravičnim mirom. Ako bi zastopali zavezniški stališče, da je plačati za vsako v vojni izvršeno dejanje, ki je proti mednarodnemu pravu, odškodnino, tedaj bi imela tudi Nemčija pravico predložiti precejšen račun vojnih odškodnin. Na vsak način pa je to pojmovanje dolžnosti odškodovanja v nasprotju z dogovorom z Nemčijo pred premirjem. Neskončna vrsta spornih vprašanj se mora rešiti le pred nepristranskim mednarodnim sodiščem. Nemško ljudstvo, ki ni nikoli priznalo odgovornosti, da se je vojna začela, zahteva s popolno pravico, da mu nasprotniki povedo, zakaj mu podtikajo krivdo na vseh bolestitih in škodah te vojne in kako mu to dokažejo. Ne morejo se tedaj zadovoljiti z opazko, da je material, ki so ga zbrale alirane in asociirane države potem posebne komisije, notranja stvar teh vlad. To je civilni vprašanje nemškega naroda in se mora razpravljati javno. Metode tajne diplomacije nikakor niso na mestu. Nemška vlada si pridržuje pravico, da se na te zadeve povrne. — Clemenceau je odgovoril nemški delegaciji na obe noti, ki se tiče nemških zapadnih mej in saarske kotline. V tem odgovoru povdarja, da se bodo upoštevale želje prebivalstva zasedenih pokrajin. Modalitete se bodo sestavile z vsa skrbnostjo. V pokrajinah, ki so se odstopile Belgiji, ima javno mnenje popolno prostost in se more prebivalstvo izjaviti v roku šestih mesecev. Kar se tiče Slezvika, se bavi mirovna konferenca s tem vprašanjem na prošnjo danske vlade in danskega ljudstva. Oglede saarske kotline smo izvolili to posebno obliko povračila odškodnine, ker je bilo razdejane rudnikov v Severni Franciji zločin, ki zahteva eksemplarni kazni. Dobava določene ali nedoločene množine premoga ne bi zadostovala. Popolna in takojšnja odajda v bližini francoske meje nahajajočih se rudnikov je najrazumljivejša in najučinkovitejša rešitev problema odškodnine za razdejane rudnike. Da se izognejo pomotam in težkočam, so alirane in asociirane vlade sklenile, da to določbo deloma izpremenijo. Predlagajo, da dobi zadnji paragraf omenjene določbe

glavnem mestu pa je bil tudi odločen boj za celo deželo. Meščanstvo pa je bilo tako strahopetno ter se je tako zelo bilo poraženega delavstva, da se je vrglo v naročje pustolovcu, ko je slednji obljubil, da bo držal delavski razred na ocnikah. Tako je bila komaj pridobljena republika izdana in Louis Bonaparte, nečak Napoleona I., je postal francoski cesar. Revolucionarna sila delavstva je bila dejanski kot ohromela. Najboljši možje med delavstvom so bili ali ubiti ali pa v ječah — in srečni so bili oni, katerim se je posrečilo beg v inozemstvo. Na ta način ni bilo težko glumaču Napoleonu obljubiti meščanstvu mir. Ta mir je meščanstvo defanski potrebovalo. Čas krize, sedem suhih let, je bil srečno prestan in pričela se je doba uspešne trgovine. Industrija Francije se je razvijala na izvanredno nagel način. Ta industrijalni razvoj pa je pokazal tudi stransko učinkovanje, ki nikakor ni bilo ljubo kapitalistom. Pomnožil je priliko za delo, kar je imelo zopet za posledico, da so bili delavci, kojih delavna sila je bila iskana povsod, boljše plačani in da jih je bilo — vedno več. Delavski razred je rasel moralčno, glede števil in glede moči.

(Dalje prih.)

Boji med Poljaki in Ukrajinci.

LDU, Berlin, 26. (DunkU.) »Börsezeitung« prinaša vest lista »Basler Nationalzeitung«, da je prišlo med poljskimi in ukrajinskimi četami 40 km od Lvova do odločilne bitke. Ukrajinska vojska je bila tepena in se nahaja v popolnem razsulu.

Vprašanje Turčije.

LDU, Versailles, 26. (DunkU.) »Večerni listi« poročajo: Predsednik Wilson je izrazil v včerajšnji seji sveta četvorice o turškem vprašanju mnenje, da se bo ameriški senat najbrž protivil, da prevzamejo Zedinjene države ves mandat nad Carigradom, Armenijo in Anatolijo. Nato je bil predlagan kompromis na podlagi katerega bi obdržala Turčija v Evropi Carigrad in ozek pas ozemlja v Mali Aziji, pa tudi nekaj ozemlja in da bi se priznala potem njena neodvisnost. Ta rešitev bo ukajala tudi tistim, ki gledajo na razdelitev Turčije le za nejevoljo.

Omejitev zborovalne svobode v Sloveniji.

Prav po starem receptu. Slovenija je bila nekaj časa svobodna, potem je postala vazalna, nato okupirana in sedaj jo imenujejo vojno ozemlje. Kdo je povzročil to metamorfozo? Naravna ni, tudi ni prišla po volji ljudstva, marveč po neki čudni zakulisni poti. Človeku se zdi kakor potapljalcu na dnu morja, ki je zašel v mreže morskih živali, ki ga tem bolj objemajo s svojimi smrtonosnimi tapami, čimbolj se jih brani. Niti ne verujemo, da imamo v Belemgradu vlado, ki bi napravljala take sklene po svoji iniciativi, ker na Slovenskem faktično ni vzroka za stroge odredbe. Slovenci smo ob vsaki priliki pokazali preveč razumevanja za položaj, preveč smo upoštevali argumentacije meščanskih politikov.

Kakor poročamo na drugem mestu, je pri nas razglašeno pravo izjemno stanje. Ali je vzrok temu koroško bojišče ali mirovni pogoji, ki jih razglasi ententa te dni, ne vemo in če bi tudi izjemno stanje ne bilo proglašeno, bi slovensko ljudstvo vedelo, kaj ima storiti; ne razočarali bi ga ne koroški dogodki pa tudi ne mirovna pogodba antante — ki sigurno ne bo nič milejša kakor sta oni za Nemčijo in Neniško Avstrijo, in prej še neugodnejša, ker se antanta boji razvoja Jugoslavije glede na Orient. Zaradi nesreče torej, ki nam preti iz dveh strani, nam pošlje srbska vlada ferman, s katerim proglašava vso Slovenijo za vojno ozemlje in izroča miroljubno slovensko ljudstvo zopet birokraciji na milost in nemilost.

Zlasti, če se ozremo na socialno demokracijo, moramo priznati, da ta ni dala povoda ne za preki sod ne za izjemno stanje, ker ni storila ne več ne manj kakor da se je borila za emancipacijo slovenskega ljudstva, za pravice tlačenege naroda. Da to ni bilo vseh meščanskim strankam je seveda razumljivo, a da bi se slovensko ljudstvo dalo še dolgo trapati z najraznovrstnimi preganjanji, to se nam ne zdi mogoče. Če smo ustanovili, kakor pravimo, svobodno državo, potem hočemo biti tudi mi svobodni v tej novi državi, čeprav bo to v škodo privilegiranim meščanskim strankam.

Vse to so znamenja, da nas čakajo še hudi boji za svobodo, v katerih pa slovenski proletarijat ne podleže.

Iz Slovenije.

Dogodki v Strnišču.

Oskrbnik begunskega taborišča Strnišče, Anton Ogorelec, nadučitelj, odgovarja v »Slov. Narodu« od 23. maja 1919. šteje 120. begunskemu odboru v Strnišču med drugim, da sta res dva nastavljenca prodala državno žrebe in sicer brez njegove vednosti, zakar da sta bila odpuščena, denar pa je bil poslan na pristojno mesto. Gosp. Ogorelec je pozabil povedati, da sodnija v Ptuj nima o tej tatvini še nikakoršne ovadbe. Saj velja vendar tudi za njegovega sina

enaka postava kot za druge ljudi. Kot oskrbnik bi moral poskrbeti, da bi se žrebe dobilo nazaj, čeprav je bilo 120 kron oddano pristojnemu mestu. S tem ne more biti stvar še poravnana, 8 do 10 mesecev staro žrebe velja danes malo več kot 120 kron. Oskrbnik se smeši s svojim opravičenjem, da se je konj prodal brez njegove vednosti, ker se je vendar cela dva meseca v taborišču govorilo o tej prodaji. Dvomimo, da bi mu nihče zaupnikov o tem ne povedal. Tudi v hlev prihaja oskrbnik vsak dan pogledat. Oskrbniku mora pač vse to biti deveta briga.

Vlada bi ga morala poslati tja, kamor po svojem poklicu faktično spada. Policijski nadzornik Sosič in detektiv Sirof, ki nista drugega zakrivila, kot da sta o razmerah v Strnišču komisarju v Ptuj poročala, sta bila radi tega takoj iz Strnišča premeščena. Pa kako naj ne bi bila, saj je vendar sam vodja ukrajinske glavarstva v Ptuj, dr. Birkmajer, na zadoščenje klical obdolženca in predlagal kazen. Naj se gospodje perejo, zamorci so črni in bodo črni. V občo korist pa bi bilo, da premeščena redarja prideta zopet na svoje prejšnje mesto.

Čudno se nam zdi, da so orožniki, ki v Strnišču svojo službo prav strogo izvršujejo, o vsej aferi prav moško molčali, dasiravno jim je bila izročena prijava. Proti beguncem so ti gospodje čisto drugačne barve. Saj nam je še dobro v spominu, kako je njih vodja na 9. marca 1919 pustil večje število od 8 do 13 let starih dečkov, ker so baje nanosili neke deske v vodo, aretirati in zapreti v blviš vojaški zapor v Strnišču 12 ur, ter jih je nek orožnik stražil celi dan od 6. ure predpoldne do 6. ure zvečer z nasajenim bajonetom. Ne vemo, je li to oblika starega kopita in ali je to junaško delo ukrenil na ukaz tretje osebe, ali na svojo roko. Ker je stvar kakor v prvem, tako tudi v drugem slučaju protizakonita in kaznljiva, se prosim, da se stvar temeljito preišče in krivce po kazenskem zakonu dekorira!

Strnišče, dne 26. maja 1919.

Alotzi Špacapan, begunec.

Ni prav tako.

Prijatelj našega lista nam piše: Služiti moram še aktivno vojake; sem pa tudi oženjen. Žena dobi na dan 1 krono 50. vin. podpore, mi pa dobimo po novem okoli 7.50 dinarjev na mesec. Iz tega naj živa oba. Žena plačuje na dan 3 do 4 K; sama namreč ne more kuhati, ker nima stanovanja. Ni treba liti unetih računov, da izračunamo, koliko je to na mesec za oba in s tem denarjem se naj oblečeva, obueva in prehraniva. Za večerjo imam večinoma le črno kavo in razumeli boste, da je moj želodec že toliko požrešen, da mu to ne zadostuje. Rekel bo kdo, da naj gre žena delat; to je pa nov križ: nihče jo ne mara, ker ne zna slovensko in vrhutega še boleha. V Avstriji je dobivala po 2 K na dan in jaz sem dobival na italijanskem bojišču čez 120 kron na mesec poleg hrane. Izhajala sva s tem sicer skromno, a vendarle. Prihranke sva porabila. Žena je vložila prošnjo za mojo oprostitve, pa je bila zavrnjena. To so bedne razmere. Pet let smo v vojni, trpeli smo, trpimo, a ker se to trpljenje zahteva od nas, potem je na drugi strani tudi dolžnost, da se urede razmere tako, da bomo mi in naši vsi vsaj za silo izhajali, ne pa samo gospoda. Nihče nam noče verovati, kako mučno je za nas, ki moramo gledati in poslušati, kako naši svolci v bedi ginejo.

Dnevne vesti.

Podpisani odbor krajevnega jugoslovske socialno-demokratske politične organizacije za Ljubljano izjavlja, da nameščena »Volne zveze« gosp. Zalar in Bolha Ivan nista bila nikdar člana te organizacije.

Ljubljana, dne 27. maja 1919.

Krajevni odbor I. S. D. S. za Ljubljano.

Naredba ministrskega sveta glede društev, zborovanih in shodov.

Ker je v ozemlju, ki spada v upravno območje deželne vlade v Ljubljani proglašeno vojno stanje, se za to ozemlje v zmislu zakona od 5. maja 1869, drž. zak. št. 60, vsled sklepa ministrskega sveta, storjenega na podlagi člena 20. državnega osnovnega zakona o splošnih državljanskih pravicah od 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, začasno suspendirajo določbe 12. in 13. člena tega zakona.

Vsled tega nastopajo te postavne posledice:

1. Naredbi poverjenštva za notranje zadeve št. 134 in 135 o dru-

štenem in shodnem pravu, objavljeni v Uradnem listu od 28. novembra 1918, št. XIV. se začasno razveljavljata.

2. Nova društva se brez oblasti-venega dovoljenja ne smejo več ustanovljati. Ako oblast tekom enega meseca ne zabrani najavljene ustanovitve društva, je smatrati, da je ustanovitev dovoljena.

Politične oblasti smejo iz državnih interesov ustaviti delovanje že obstoječih društev, zlasti prirejanje društvenih zborovanj, ali predpisati posebne pogoje, pod katerimi zamorejo društva nadaljevati svoje delovanje, oziroma prirejati zborovanja.

Politične oblasti imajo pravico poslati k vsem društvenim zborovanjem svojega zastopnika, ki je opravičen zaključiti oziroma razpustiti zborovanje, ako se razpravlja o stvareh, ki ne spadajo v statutarčen delokrog društva, oziroma ki ogrožajo javni mir in red ali so protizakonite ali državi nevarne. Tudi smejo politične oblasti siliti izvršitev sklepov, s katerimi društvo prekorači svoj statutarčni delokrog.

3. Shodi, katerikoli vrste, bodisi splošno pristopni ali omejeni na povabljeni goste, bodisi v zaprtih prostorih ali pod vedrim nebom, se smejo prirediti proti predhodni prijavi politični oblasti. Shode pod vedrim nebom sme politična oblast iz razlogov državnega interesa ali javnega mira in reda zabraniti. Na vse shode smejo politične oblasti poslati svoje zastopnike, ki imajo analogne pravice, kakor na društvenih zborovanjih.

4. Upravna oblast je upravičena, da zaradi izhajanja ali razširjanja tiskovine, da izda zanje pošto prepreko in da začasno ustavi obratovanje obrtov, kateri razmnožujejo literarčne in artistične proizvode ali ž njimi trgujejo ter s tem ogrožajo javni mir.

Prestopki predstojajočih določb kakor tudi odredb, ki so jih v svrhu izvršitve teh določb izdale oblasti, dalje prestopki policijskih odredb, ki so se izdale na podlagi § 8. zakona od 3. maja 1869, drž. zak. št. 66, se kaznujejo po § 9. tega zakona.

Ta naredba stopi v veljavo z dnem razglasitve. — V Beogradu, dne 20. maja 1919. I. — Podpisani ministri.

Kaj je z odpravnino za hrabrostne svetilne.

Dalje služujočemu vojaštvu se plačujejo doklade za hrabrostne svetilne, na odpuščene se je na menda pozabilo. Tako nam piše z Vrhnike odpuščen vojak, ki je opravičen do teh doklad ali pa do odpravnine in se je vrnil k svoji družini brez obleke in brez živil. Moč, ki je bil do zadnjega v strelskih zapokih je tudi tako oslabljen, da ne more opravljati pridobitnega dela. Na mestu bi bilo, da se takim trpljenom vsaj z odpravnino nekoliko pomagava v tej življenjski bedi. Vojaška intendantca naj bi se zganila!

Stanovanjska beda in g. Pesek.

Za javnost stvar ni tako važna, pač pa je markantna. Naš junak je namreč kupil hišo, v kateri ima brat prejšnje lastnice dosmrtno stanovanje. Kupec je to vedel in vzel na znanje, ko je ta zahteval k stanovanju tudi pritlikline, med drugim nastopno: »Jaz in moja rodbina želimo, živeti z Vami v miru in prijateljstvu kot dobri lojalni sosedi in se bomo kot taki napram Vam obnašali tako dolgo, dokler se bodele tudi Vi napram nam takisto obnašali.« Tako je bilo izpočetka. Novi gospodar je postal gospodar in je skušal polagoma omejevati pravnemu upravičencu pravice do pripadkov. Klavir, stranišče, neka postronska soba, vrata, napis na vratih, vse je bilo napak. Zaradi nekega napisa na vratih sobe je obdolžil sedanji lastnik celo neko gospodično v drugenadstropju, da ga tista večkrat odstranja. Slo je tako dalje čisto po domače, dokler se ni lastnik hiše ujezil in objavil v »Jugoslaviji« notico o »stanovanjski bedi v Ljubljani«, ki krvavo kriči proti Nemcem in postopačem, špijonom in agentom, med katerimi je najbrže po njegovem mnenju tudi nasprotnik, ki mu je na poti in kateremu je hotel g. P. odkupiti stanovanjsko pravico, čemur se pa ni vdal, ker je Ljubljancem. Vrhutega pa je baje g. Pesek zaradi stanovanjske bede tudi odpovedal strankam v hiši že stanovanja. Torej iz čisto osebnih razlogov je napravil velik krik, notico, ki je prepojena z navidezno vnetostjo za »očičenje«. Ni nam na tem, da bi se zavzemali za to ali ono stranko, zdelo se nam je pa potrebno, da pokažemo, kako radi ne-

kateri ljudje iz osebnih koristi delajo politično kupčijo.

Streljanje iz vojaških vlakov.

Iz Sp. Šiške nam pišelo: Vojaki

streljajo iz vlakov.

Ljudje so v vedni nevarnosti, da jih kaka kroglja ne zadene. Otroci so že našli v drevesih vse polno ostrih krogelj

Pristojne oblasti prosimo, da naj že vendar enkrat ukrenejo kaj proti temu počenjanju vojaštva, ker gre tudi za osebno varnost.

Nravnstveno izpričevalo.

Št. 2145.

Občinski urad okolice Celje potrjuje, da je Fran Nerad bivši šofer, sedaj brez posla, stanujoč v Gaberju rojen 14. okt. 1885, in pristojen v občino Brestovec okrajno glavarstvo Ptnj, nemirnega temperamenta. Kadar je trezen je uljuden in pripraven za vsako delo in lepega vedenja, kadar pa je pijan, je pa neznošen v svojem vedenju, vsled česar je bil že večkrat kaznovan. Drugače pa je pošten.

Občinski urad okolice Celje.

25. maja 1919.

Fazarine, I. r., župan.

Drobno.

— Naročnikom in čitateljem! Prihodnje dni pričujemo zopet nekaj člankov sodruha E. Kristana o jugoslovskega in o jadranskem vprašanju ter druge. Pripominjamo, da smo doslej čitali stvarne članke zlasti o jadranskem vprašanju le od dveh avtorjev: E. Kristana in inž. Gustinčiča. Zanimali nas bodo članki sodr. E. Kristana tudi zaradi tega, ker je hotelo slovensko časopisje omalovaževati delovanje sodr. E. Kristana v pogledu na jugoslovske vprašanje, dasi je ta mož največ storil v interesu narodne emancipacije.

— Kruh ima prestabo vago. Na Dunajski cesti pri nekem peku tehta kruh po 2 kroni le 36 namesto 40 dkg. Ali je to morda le slučaj? Kruh je že itak precej drag!

— Dr. Amruš, bivši zagrebški župan je včeraj umrl.

— Društvo pisarniških oficijantov, oficijantov, pomočnikov in pomočnic kraljevine SHS za Slovenijo v Ljubljani sklicuje na dan 1. junija 1919 ob pol 15. uri popoldne v razpravnih dvorani št. 79 justične palače v Ljubljani, I. nadstropje, izvanredni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Ker pridejo na razgovor zelo važne stvari organizacije, se člani pozivljajo k polnoštevilni udeležbi. — Odbor.

— Razpis natečaja. Pri taboriščni upravi v Strnišču pri Ptuj se odda mesto oskrbnika in eventualno mesto kmetijskega naziratelja. Plača po dogovoru. Prosilci naj vložijo svoje prošnje, opremljene s potrebnimi spričevali in z dokazili o svojem dosedanjem službovanju v 8. dneh »Predstojništvu taboriščne uprave« v Strnišču pri Ptuj.

— Tobak za 10.000 K namenjen za — Slovence v zasedenem ozemlju — zaplenjen v Ljubljani. V soboto zvečer sta 2 pol. agenta ustavila v Šiški zaprto kočijo, v kateri se je nahajal tobak in cigarete v vrednosti 10.000 K. Tobak so nameravali peljati v Škofjoloko, kjer so čakali lastniki te dragocene trave in od koder bi potem tobak utihotali čez demarkacijsko črto v zasedeno ozemlje. En član te delniške družbe za tobak, Stefan Grosar iz Čepovana, kateri je sedel poleg kočijaža na kozlu in spremljal to dragoceno, tako željeno blago v Škofjoloko, je prošil, naj mu vendar tobak pustijo, vsaj je isti namenjen za slovenske mučenike v zasedenem ozemlju, ni pa povedal, da bi delniška družba zaslužila pri tej kupčiji najmanj 10.000 K. Tobak je bil seveda zaplenjen in oddan finančnemu ravnatelstvu.

— Ukradenih je bilo Francetu Čuden, stanujoč Sodna ulica št. 6, 150 jajc, vrednih 120 K. Jajca so se nahajala v dveh steklenih posodah v zaklenjeni drvarnici v kleti. Storilec je v drvarnico ulomil, pobral jajca iz posodb, katere je pred drvarnico na hodniku prazne ostavil. Storilcu se je na sledu.

— Aretovan je bil po veččasnem iskanju Glažar France 36 let star iz Studenca pri Krškem in sicer zaradi umora storjenega na svojem svaku. Oddalo se ga je dež. sodišču.

— Državna posredovalnica za delo. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 19. maja do 24. maja 1919, je iskalo delo 194 možkih in 70 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 129 možkih in 57 ženskih delavni moči. Pcsredovanih je izvršilo 92. — Pri vsedem podružnicah »Državne posredovalnice za

zave bi se po mnenju Francozov v tem primeru gotovo ločile od nemškega rajha. Zdi se, da se Velika Britanija strinja s tem načrtom.

Nemški odgovor na mirovno pogodbo.

LDU. Berlin, 27. (ČTU.) Besedilo splošne note, ki ga je izdelala nemška vlada kot odgovor na mirovno pogodbo, je bilo odposlano včeraj iz Berlina v Versailles. Nota je sestavljena v jako spravljenem tonu. Najvažnejša točka njene vsebine je izjava, da je Nemčija pripravljena, plačati 100 milijard mark odškodnine. Da se ji omogoči plačanje te vsote, predlaga Nemčija, naj se ji puste njene kolonije in ozemlje ob vzhodni meji, čigar odstopitev zahteva mirovna pogodba. Glede Slezvika in Alzacije-Lorene priporoča Nemčija ljudsko glasovanje: Gornja Slezija in ozemlje v Vzhodni in Zahodni Prusiji naj ostane nemško brez ljudskega glasovanja. V noti je sprejeta nadalje tudi zahteva mirovne pogodbe, da se odpravi splošna vojaška dolžnost in da se izvede splošna razorožitev s pogojem, da se zgodi to tudi v vseh drugih državah.

Belgijska meja zaprta.

LDU. Amsterdam, 26. (DunKU.) Kakor se poroča Nizozemski brzojavni agenturi, so zaprli belgijsko mejo. Nihče ne more zapustiti Belgije. Z ozirom na to, da poteče šele dne 29. maja nemški delegaciji dovoljeni rok, so razveljavili v Belgiji vse vojaške dopuste in odredili splošno mobilizacijo.

Delavske manifestacije v Parizu.

LDU. Versailles, 26. (DunKU.) Kakor poročajo pariški listi, so včeraj popoldne uprizorili pariški delavci veliko manifestacijo na čast komunistov, ki so padli leta 1871.

Demonstracije v Londonu.

LDU. London, 27. (DunKU.) Reuterjev urad poroča: Po demonstraciji brezposelnih bivših vojakov in mornarjev, ki je bila v Hyde Parku, so poizkusili demonstranti prodrati do parlamenta. Polico, ki je hotela to preprečiti, so obmetavali s poleni, toda dobila je olačenje in prešla nato v napad. Pri tem je bilo ranjenih več oseb, med njimi tudi en stražnik. Aretirali so tri osebe.

Žrtve premogovniške nesreče v Lazyh.

LDU. Moravska Ostrova, 27. (ČTU.) Kakor poroča »Duh Času«, znašajo dosedaj ugotovljene žrtve pri premogovniški nesreči 32 mrtvih in 60 pogrešanih. Škoda se čeni na 4 do 5 milijonov kron. Pridobivanje premoga bo šele približno čez pol leta zopet mogoče. Vzrok nesreče še ni pojasnjen.

Nemiri v Toplicah.

LDU. Toplice (Češko), 27. maja. (DunKU.) Danes dopoldne so izbruhnili v Toplicah resni nemiri. Množica, ki se je zbrala iz vsega mesta in iz okolice, je oplenila veliko število trgovin. Šele proti popoldnevu se je posrečilo policiji in čehoslovaški posadki, vzpostaviti red z nasajenimi bajonetmi in z revolverji. Popoldne pa se je ponovilo zbiranje množice v še večji meri. Tudi v Turnu pri Toplicah se je pletilo;

moralo je nastopiti volaštvo, ki je oddalo tri salve. Ni znano, koliko je ranjenih.

Wilson o upravi Carigrada.

LDU. Amsterdam, 27. (DunKU.) Po brezzični vesti javlja »Reuter«, da je prosil Wilson svet četvorice, naj se pripravi na to, da Zedinjene države ne sprejmejo nobenega mandata za Carigrad ali kak drug del Turčije. Naj se predlaga, da se stavi Carigrad pod mednarodno komisijo, v kateri bi imelo glas vse velesile; če pa to ne bi bilo mogoče, naj se izroči uprava Carigrada Grški.

Klajci bojkotirajo japonsko blago.

LDU. Amsterdam, 26. (DunKU.) »Morningpost« poroča iz Sanghaja, da se po Kitajskem širi bojkot japonskega blaga. V nekaterih krajih so napadli in izropali japonske trgovine. Ladje imajo pri izkrcavanju velike težkoče. V varnost japonskih trgovin so nastopile kitajske čete.

Aprovizacija.

Špeli za zamudnike. Zamudniki dobe špeli na drugi odrezek sladkornih izkaznic za maj dne 30. in 31. maja od 8. do 11. in 3. do 5. ure v skladišču pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Pozneje se špeli ne bode dobil več na majske izkaznice.

Kislo zelje. Mestna aprovizacija ima v zalogi še nekaj kislega zelja, katerega bo oddajala iz Jakopičevega skladišča na Mirju. Ker je to zadnje kislo zelje, katerega pozneje ne bode dobili, in ker je ravno sedaj na trgu dosti koruzne moke za žgance, dobe stranke lahko poljubno množino zelja, ki stane 30 vin. kilogram. Določiti se tale red: za 1. okraj dne 30. maja, za 2. okraj dne 31. maja, vsakokrat od 8. do 11. in 3. do 5. ure. Drobiz je pripraviti.

To in ono.

Vodne razmere v Sahari.

Puščave kot je na primer Sahara so bile v prejšnjih stoletjih rodovitna dežela z visoko razvito agrikulturo. Opustošenje prele rodovitnih ozemelj se je šele pričelo koncem enajstega stoletja, ko je pričela izginjati visoko razvita tehnika odvajanja vode, ki je cvetela v starem veku. Preje z vodo napolnjene reke so se popolnoma osušile vsled uničenja gozdov ter izginjenja stranskih pritokov. Pri tem pa je izginila voda, ki se je preje nahajala blizu površine, v velike globine. Bistveni znak puščave je, da se voda na površini ne more odtekat in da jo je sploh težko zaslediti. Nadalje je opaziti veliko pomanjkanje padavine ter veliko prodirnost zemeljske površine. Vsled tega je v puščavi voda na površini velika redkost, dočim je globoko pod zemljo gotovo najti velike množine vode. Vodna gladina pod zemljo mora ležati zelo globoko, vsled česar je izvanredno težko zaslediti to vodo ter jo spraviti na površje. Velika je pronicljivost zemeljske skorje v puščavah, vsled česar lahko izmelje celi sistemi rek.

Agitirajte za naše časopise!

Izdajatelj: Josip Petelin.
Odgovorni urednik: Rudolf Golouh.
Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Vabilo

na

občni zbor

krajne skupine Ljubljana II
»Splošne žel. organizacije
za Jugoslavijo«,

ki se bo vršil

v soboto, 31. maja, ob 19. uri
v Mahrovi hiši, Cesarja Jožefa
trg 10 (naspr. Mestnega doma)

z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo: a) predsednika, b) blagajnika, c) kontrole.
2. Volitev novega odbora.
3. Predavanje.
4. Raznoterosti.

Sodrug, udeležite se polnoštevilno občnega zbora!

Društveno vodstvo.

Inženir dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbeni inženir.
Specijelno stavbeno podjetje za betonske,
železobetonske in vodne zgradbe

v Ljubljani, Hliserjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitve v vsenačrtne
stavbene inženirske stroke.

Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

GOSPODARSKA PISARNA

Dr. Ivan Černe

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
poslojše LJUDSKE POSOJILNICE.

daje nasvete v vseh gospodarskih zadevah in premoženjskih vprašanjih; izposluje posojila, posreduje prodajo in nakup vrednostnih papirjev in tujega denarja, posreduje pri prodajah in nakupih vseh posestev, izvršuje cenitve in ogleda. Promet z Ameriko. Edna pisarna te vrste v Jugoslaviji.

Urajuje od 8. do 12. ure dop., od 3-5. ure pop. Vprašajte s pismom. Znamka!

Hotel pri „Zamorcu“

Maribor, Gosposka ulica.

Sobe za tujce. Prvovrstna kuhinja.

Vedno sveže pivo in najboljša vina.

Priporoča se

FRANC JANČER, hotelir.

Priporoča se

Kavarna Theresienhof

Maribor, Glavni trg.

Vsak dan od 16. do 22. ure

koncert priljub. damske kapele.

Kurjač za okrožno peč s

strojnim obratom

se takoj sprejme. — Ponudbe naj se pošljejo na

Opekarno Mengeš, Milan Jenčič in drugi,

Mengeš (Kranjsko).

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago
vseh vrst, kakor žito,
moko, milo itd., ka-

tero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z 1° referencami. Import in export

FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo bo bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1½ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.

Priporočamo tvrdko Jos. Petelin,
Šivalni stroji za vsako Ljubljana,
obrt in rodbinsko rabo Sv. Petra nasip št. 7.

:: ter posamezni deli, igle, olje, potrebščine za šivilje in galanterijo. ::

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica . . . . . K 30,000.000.
Rezerve . . . . . K 10,000.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Spljet, Sibenik, Zader.
Ekspozitura Kranj.

SPREJEMA: Vloge na knjižice, na tekoči in ziro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Ceke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

DAJE KREDITE: Pod najugodnejšimi pogoji.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.